

er forbeholdt Regjeringen alene at forelægge de provisoriske Love til Beslutning for Rigsdagen. Jeg siger: i Praxis; thi jeg har slet Intet her at gjøre med de Theorier og de Meninger, som ere fremkomne ved Universitetsforelæsninger eller ved Udtalelser i statsretlige Skrifter, Aviser eller paa andre Steder. Jeg spørger kun om, hvad der hidtil har været den gjældende Praxis. Der har al den Tid, vor fri Forfatning har bestaaet, ikke hersket nogen Tvivl om, at det var Regjeringens Sag at sørge for, at Grundlovens § 25 skete Fyldest. Der foreligger tilmed et Tilfælde, hvor der var særlig Veilighed til at komme ind paa Spørgsmaalet, et Tilfælde, om hvilket jeg vel har set udtalt i Bladene, at dets særlige Bestaffenhed gjorde, at man ikke kunde udlede Noget af det, men hvor Forholdet tværtimod er det, at Tilfældets særlige Bestaffenhed netop tydeligt viser, hvilken Opfattelse man den Gang havde med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal. Som bekendt var der i 1857 en Pengekrisse her i Landet, som foranledigede Regjeringen til at lade udkomme en provisorisk Lov, hvorved Indenrigsministeren bemyndigedes til ved Ublaas i faste Eiendomme at give Bevillingen til at tage højere Rente end de Lovbestemte 6 pCt. Da der var gaaet nogle Maanedes, havde Forholdene imidlertid bedret sig saaledes, at det ikke mere var nødvendigt at give disse Bevillingen, og der udkom da en kongelig Resolution, ved hvilken det blev tilkjendegivet Ministeren, at han ikke mere kunde give Bevillingerne. Da derpaa Rigsdagen blev samlet, forelagde Regjeringen den foreløbige Finantslov til Esterretning. Nu mente imidlertid S. A. Hansen, som den Gang var Ordfører for Oppositionen over for Regjeringen, at dette var mindre korrekt, at Regjeringen ikke havde oplyst den Forpligtelse, som paahvilede den efter Grundlovens § 25 ved den Forelæggelse, der var sket, idet Loven burde være forelagt ikke til Esterretning, men til Beslutning. Det fulgte af sig selv, at Regjeringen, der ikke kunde opgive sin Mening, ikke vilde efterkomme S. A. Hansens Forlangende og forelægge Loven til Beslutning. S. A. Hansen indbragte da et Forslag om, at den provisoriske Lov skulde være ophævet. Men netop den Omstændighed, at Spørgsmaalet egentlig kun havde mere formel Betydning, at man fra alle Sider var enig om, at der ikke var Grund til at hæve en Lov af det Indhold, som den provisoriske Lov havde haft, at S. A. Hansen altsaa — uanset at han var paa det Rene med, at Regjeringen ikke vilde efterkomme den den efter hans Standpunkt paahvilende Forplig-

telse efter Grundlovens § 25 — dog — i Stedet for at gjøre, hvad der havde været det Simpleste, nemlig at forelægge et Lovforslag ligegyldende med den provisoriske Lov, saaledes som sket i Nar, og dertil knytte en Bemærkning om, at dermed var Grundlovens § 25 sket Fyldest, og saa faae den forkastet — brugte den anden Fremgangsmaade, viser klart hans Opfattelse. Det er nemlig ikke til at indse, hvorfor han ikke i dette Tilfælde var gaaet den anden Vej, hvis han havde ment, at han kunde bruge den. Realiter vare nemlig Alle enige om, at denne Lovbestemmelse ikke burde gjælde, og man kan derfor være overbevist om, at samtlige Medlemmer af Folkethinget vilde have stemt for et Forslag som det omhandlede, Regjeringens Tilhængere, fordi de mente, at en saadan Lov ikke burde gives, og S. A. Hansen og hans Meningsfæller, fordi de mente, Grundlovens § 25 dermed var sket Fyldest. Naar han ikke desto mindre, i Stedet for at gjøre dette, hvorved han kunde slippe med een Behandling, valgte den langt vidtløftigere Vej med 3 Vedtagelser i hvert af Thingene og saa kongelig Stadfæstelse, kan man ikke forstaa det paa nogen anden Maade, end at det for ham stod klart, at der — uanset at Regjeringen ikke havde forelagt Lovforslaget — ikke gives nogen anden Vej end at gaa frem efter § 44 og forelægge et selvstændigt Lovforslag. At dette Lovforslag blev forkastet, vedrører slet ikke Spørgsmaalet om, hvilke Veie man kunde gaa for at bringe det formelle Spørgsmaal ud af Verden. Det, at det blev forkastet, hidrørte jo kun fra, at Regjeringen, som den Gang var i Majoritet i Folkethinget, mente, at det overhovedet var overflødig at vedtage Noget; men selve Tilfældet viser aldeles klart, at man den Gang, baade fra Regjeringens og fra Oppositionens Side, var paa det Rene med, at naar Grundlovens § 44 skulde benyttes til at fremkalde en Forhandling af den provisoriske Lov, maatte det ske under Form af et Lovforslag, der for at faae Gyldighed maatte vedtages i ethvert af Thingene og stadfæstes af Kongen.

Efter saaledes at have paavist, at den provisoriske Lov fremdeles er gjældende, indtil den maatte falde bort paa den Maade, som Grundloven hjemler, skal jeg gaa over til at gjøre nogle Bemærkninger med Hensyn til selve Lovforslaget. Der møder os her to Spørgsmaal. Det ene er, hvorvidt der har været Anledning for Regjeringen til at udstede den provisoriske Lov; thi det er jo Noget, som Regjeringen har for sit Vedkommende at afgjøre, naar Loven er forelagt. Den har da ikke blot at tage Beslutning for Fremtiden, men ogsaa at undersøge, hvorvidt